

Een heroriëntatie op RK presentie in het Kromme Rijngebied

VISIESTUK PAROCHIEBESTUUR PJ23

Versie 26 Januari 2024

Vastgesteld d.d.: 5 maart 2024

1. Inleiding

Tijdens de presentie van het nieuwe visiestuk van het pastorale team (20 juni 2022) is door een aantal locaties de wens uitgesproken dat ook het parochiebestuur een visie vormt. Met name over het gebruik van de kerkgebouwen. Vanuit dit perspectief kunnen locaties tijdig het denkproces opstarten en waar nodig in actie komen.

Dit document schetst de beleidslijnen die op dit gebied gehanteerd zullen worden.

Dit document wordt jaarlijks geëvalueerd en daar waar mogelijk concreter gemaakt aan de hand van de opgedane ervaringen en inzichten.

Het basisprincipe is:

- We blijven present in alle locaties
- Het PB gaat op weg samen met de mensen uit de locaties

2. Aantal erediensten zal de komende jaren afnemen

Het parochiebestuur ziet in de afgelopen decennia een aantal ontwikkelingen die de komende tijd door zullen gaan:

- De toenemende vergrijzing van de parochie. De huidige parochianen worden ouder en er is steeds minder aanwas van jongere mensen.
- Het aantal kerkgangers en de frequentie van het aantal kerkbezoeken neemt af.
- Het aantal priesters, diakens en pastoraal werkers dat ingezet kan worden om voor te gaan in vieringen neemt af.
- Het aantal toegeruste vrijwilligers dat voor kan gaan wordt minder.
- Het verbod van het bisdom op woord- en communievieringen vanaf 1-1-2028.
- Het afnemende gebruik verhoudt zich bovendien steeds minder tot de instandhoudingsinspanning en -kosten.
- De afname van financiële bijdragen door de parochianen.

Een gevolg van deze ontwikkelingen is, dat 7 van de 8 kerkgebouwen in onze parochie de komende jaren steeds minder gebruikt worden voor de eredienst (eucharistievieringen en woord- en communievieringen). Een uitzondering hierop is het eucharistisch centrum in Houten waar de eucharistieviering elk weekend zal worden aangeboden.

Het vervolg van deze notitie heeft met name betrekking op de locaties buiten Houten. Houten is en blijft het eucharistisch centrum.

3. Ruimten voor samenkomst en gebed in iedere locatie blijven van belang

Het sluiten van een kerk wil nog niet zeggen dat de desbetreffende gemeenschap van gelovigen niet meer aanwezig is.

Het parochiebestuur vindt het daarom belangrijk dat er in alle locaties plekken voor samenkomst van gelovigen blijven. Hiermee worden de lokale gemeenschappen en daarmee de katholieke presentie in het Kromme Rijn gebied behouden. Deze samenkomsten zullen bij gebrek aan voorgangers en ondersteunende vrijwilligers, de komende jaren steeds meer

gaan lijken op huiskamerbijeenkomsten. Eenvoudige bijeenkomsten in kleinere gebouwen met overwegend lekenvoorgangers.

4. Zichtbare presentie blijft in iedere locatie van belang

Het parochiebestuur wil dat de katholieke presentie in zoveel mogelijk locaties zichtbaar en uitnodigend blijft. Naast met ruimten voor samenkomsten en contact met de hoofdlocatie wordt er dan ook uitdrukkelijk naar gestreefd om kleine (Maria-)kapellen beschikbaar te hebben. Deze voldoen nu al in een behoefte voor stilte en gebed en dat zal in de toekomst naar verwachting ook zo zijn.

5. Plannen maken is nu nodig

Het parochiebestuur vraagt alle geloofsgemeenschappen om te komen met plannen voor de toekomst en de instandhouding van de katholieke presentie in de eigen locatie. Zo mogelijk en zo nodig samen met andere (buur-)locaties.

Het vinden of realiseren van een nieuwe plek of ingrijpende aanpassing van een gebouw is vaak een weg van vele jaren. Hoe langer we wachten, hoe minder financiële middelen en hoe minder vrijwilligers er zijn om hun schouders onder dit proces te zetten. Daarom vraagt het bestuur de locaties het denkproces hierover zo snel mogelijk op te starten, als dat nog niet gedaan is. Dit vergroot de kans op succes.

Het bestuur wil met locaties blijven meedenken en, daar waar mogelijk, de locaties ondersteunen met externe expertise over wat er mogelijk is in de toekomst. We ondersteunen en faciliteren in al onze geloofsgemeenschappen het verkennend proces.

6. Kader voor het gebruik bestaande kerkgebouwen

Het bestuur wil uit hoofde van haar financiële verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid, maar ook de zorg voor onze vrijwilligers en de betaalde medewerkers een kader geven voor het in eigen gebruik houden van (kerk-)gebouwen voor de nabije toekomst:

1. Het bestuur heeft al eerder besloten geen grote uitgaven meer te doen aan kerkgebouwen, uitgezonderd het eucharistisch centrum. Bij de andere kerkgebouwen zal, indien zich een noodzakelijke bouwtechnische ingreep of renovatie voordoet dit door het bestuur afgewogen worden tegen het toekomstplan van die locatie. Dit wordt ook door het bisdom van het bestuur verwacht.
2. Het bestuur staat niet toe dat gebouwen die niet veilig meer zijn (vastgesteld door een bevoegde instantie) worden gebruikt. Mocht dit van toepassing zijn, dan zal afhankelijk van de situatie worden beoordeeld of de noodzakelijke investeringen al dan niet gedaan worden.
3. Elke locatie stelt een financieel en organisatorisch toekomstplan op voor de komende 3 jaar en actualiseert ieder jaar dat plan. In dit plan staat een realistische verkenning van de eigen financiën en organisatie. In 2024 zal een format hiervoor worden opgesteld, samen met de locaties.
4. Mocht blijken dat een locatie structureel verliesgevend wordt c.q. de organisatie niet meer op orde kan houden met gemotiveerde vrijwilligers, dan wordt herbesteding van het gebouw onderzocht en in gang gezet. Vooralnog gaat het bestuur uit dat drie

verliesgevende jaren binnen een tijdspad van 5 jaar wordt aangemerkt als structureel verliesgevend. Tenzij het bestuur kan worden overtuigd dat het verlies tijdelijk is.

5. Het parochiebestuur onderneemt actie als er op een locatie niet meer voldoende deskundige vrijwilligers zijn, die de taken uitvoeren die nodig zijn voor het in stand houden van de geloofsgemeenschap. In overleg met de locatieraden wordt vastgesteld wat de minimale bezetting voor een locatie moet zijn.
6. Voor de toekomst van de bestaande kerkgebouwen moet een plan worden gemaakt. Dit kan variëren van herbestemming tot nevenbestemming tot herontwikkeling. Onderdeel van dit plan is de wijze waarop nog vieringen kunnen plaatsvinden in de lokale gemeenschap.

7. Organisatorische wijzigingen

Op dit moment heeft het parochiebestuur nagenoeg alle taken op het gebied van de locaties gemandateerd aan de locatieraden. Verwacht wordt dat in de toekomst de verschillende locaties deze locatieraden niet meer kunnen bemensen. In dat geval worden meer taken (financiën, ledenadministratie en dergelijke) centraal belegd.

8. Zorg voor begraafplaatsen

In een aantal locaties is ook een rk begraafplaats die onder de verantwoording van de desbetreffende locatieraad wordt beheerd. Omdat we vermoeden dat de begraafplaatsen er langer zullen zijn dan de kerkgebouwen en omdat we een verantwoordelijkheid hebben voor deze begraafplaatsen willen we samen met de betrokken locaties een plan uitwerken om de toekomst voor deze begraafplaatsen veilig te stellen. Onderstaande denklijn wordt in 2024 verder uitgewerkt.

Op het moment dat een geloofsgemeenschap geen locatieraad meer heeft wordt het beheer van de begraafplaats ondergebracht in een stichting. Door het bestuur zal, in samenspraak met de locatieraden welke een begraafplaats beheren, onderzoeken of dat één stichting voor de gehele parochie moet zijn of dat elke locatie haar eigen stichting moet krijgen. Het bestuur wil ervoor waken dat de lokale connectie en inbreng in het beheer van de begraafplaatsen verdwijnt en wil er tevens voor zorgdragen dat ook op lange termijn het beheer uitgevoerd kan worden.

In het bestuur van de stichting worden een of meer kwaliteitszetels aangewezen voor een vertegenwoordiger van de parochie cq lokale gemeenschap.

De stichting is verantwoordelijk voor het beheer van de begraafplaats, zowel financieel als materieel. Hiertoe krijgt die stichting van de locatie die een begraafplaats beheert een financieel startkapitaal. Van de te ontvangen grafrechten zal een deel worden uitgekeerd aan de parochie en de rest worden gebruikt om het onderhoud van de begraafplaatsen te betalen.

9. Financiën

De resultatenrekening op parochieniveau is nog steeds positief. Dat geldt ook voor die van de meeste locaties. De verwachting is dat dit voor een aantal locaties zal veranderen. De bijdragen van de parochianen lopen terug en daarmee worden “overige” inkomsten belangrijker. Niet elke locatie heeft voldoende “overige” inkomsten.

De locaties hebben nu elk hun eigen financiële administratie. Tegoeden, reserves, vlottende en liquide middelen zijn daarin opgenomen en staan in principe ten dienste van die locatie.

De dagelijkse uitgaven worden bekostigd uit de lopende inkomsten. Gebruik van de reserves is hiervoor niet toegestaan.

Omdat het groot-onderhoud aan de verschillende gebouwen beperkt wordt en er middelen beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de plannen van de locaties, kunnen in overleg met het PB de reserves die geormerkt zijn voor groot-onderhoud, mogelijk ter beschikking komen voor die plannen. Mocht dat niet voldoende zijn dan kan het parochiebestuur besluiten om ook gelden uit de algemene reserve van de locatie ter beschikking te stellen. Inkomsten afkomstig uit de herbestemming van de kerkgebouwen worden, indien nodig en in overleg met het bestuur en na goedkeuring van het bisdom, gebruikt binnen de locatie om de realisatie van het herbestemmingsplan te financieren.

Parochiële kosten worden nu via een verdeelsleutel omgeslagen over de locaties. Dit systeem zal op termijn worden herzien omdat dan niet elke locatie meer een zelfstandige financiële eenheid zal zijn.

10. Personeel

De parochie kent een beperkt aantal functies in loondienst, een beperkt aantal zzp-ers die diensten verlenen en een groot aantal vrijwilligers.

De personeelsleden in loondienst worden door de parochie betaald. Deze kosten worden, verdeeld over de verschillende locaties aan de hand van een verdeelsleutel. De kosten van personen, zowel in loondienst als zzp-ers, die specifiek ten behoeve van één of enkele locatie(s) diensten verrichten (o.a. dirigenten en organisten), worden aan de betreffende locatie(s) toeberekend.

De vele vrijwilligers kunnen aanspraak maken op een redelijke vergoeding van gemaakte kosten (zoals reiskosten e.d.). Het bestuur komt nog met een richtlijn mbt de "fiscale vrijwilligersvergoeding".

11. Communicatie

De officiële organen van de parochie (website pj23.nl, parochieblad Open Venster en nieuwsbrief Dichtbij) zullen blijven bestaan en vallen onder de verantwoordelijkheid van het parochiebestuur. Er zal een heroriëntatie plaatsvinden op het locatie gebonden karakter.

- De website PJ23.nl kent de mogelijkheid voor locaties om de eigen organisatie, nieuwsberichten en activiteiten te plaatsen. Deze mogelijkheden blijven beschikbaar. Momenteel wordt een re design-traject voorbereid.
- Het Open Venster heeft nu een katernkarakter waarin elke locatie haar eigen pagina's heeft voor de lokale berichtgeving. Dit zal op termijn verdwijnen. Elke locatie kent natuurlijk nog haar eigen berichtgeving, maar die zal meer verweven worden in het parochieblad. Dit om dubbelen te voorkomen, eenduidig taalgebruik en de kwaliteit van het parochieblad nog verder te verhogen. Er komt een redactiestatuut.
- De nieuwsbrief Dichtbij blijft en zal blijven verschijnen op het moment dat daar aanleiding toe is. We willen met incidentele acties het aantal abonnees verhogen.
- Lokale nieuwsbrieven blijven mogelijk omdat zij de lokale gemeenschap van informatie voorzien die minder geschikt is voor de gehele parochie.
- Er wordt beleid ontwikkeld mbt het gebruik van sociale media.

12. Hoe is dit stuk tot stand gekomen?

Tijdens de presentie van het nieuwe visiestuk van het pastorale team (20 juni 2022) is door een aantal locaties de wens uitgesproken dat ook het parochiebestuur een visie vormt. Met name over het gebruik van de kerkgebouwen. Vanuit dit perspectief kunnen locaties tijdig het denkproces opstarten en waar nodig in actie komen.

In een aantal sessies van leden van het parochiebestuur is het eerste concept van dit stuk ontstaan en vervolgens in de parochieraad van 13-11-2023 besproken met vertegenwoordigers van de locatieraden. Deze konden tot 20-12 reageren met opmerkingen over het stuk. Hiervan is goed gebruik gemaakt.

Er werd met o.a. gevraagd naar heldere criteria en templates voor de plannen. Het parochiebestuur is voornemens om samen met de locatieraden eea in 2024 concreter te maken.

Een belangrijk discussiepunt was het voornemen om de begraafplaatsen in een stichting onder te brengen. Terecht werden er zorgen geuit over eventuele afnemende lokale betrokkenheid. Deze paragraaf is grotendeels herschreven en ook voorzien van motivatie. In 2024 zal onderzocht worden welke vorm het meest geschikt is.

De tekst is niet overal consistent in het gebruiken van de termen kerk, locatie en geloofsgemeenschap. Getracht is om dit te verbeteren.

Duidelijk is dat het herbestemmen van het kerkgebouw niet betekent dat de geloofsgemeenschap in die locatie ophoudt te bestaan. We moeten ons best doen om de mogelijkheid tot samenkomen en -vieren in stand te houden. Wel zal er geen, door het pastoraal team gefaciliteerde, viering in het weekend meer zijn.

=====